

som, i anseende till befolkningens fattigdom, ej kan påräkna för sin tarfliga bergning erforderlig inkomst af enskild praktik.

Om remiss till Stats-Utskottet anhålles vördsamt.

Stockholm den 27 Januari 1868.

Eric Dojsén.

Häri instämma

Gustaf Heggström,

Eric Ersson
från Jemtland.

N:o 294.

Af Herr Sven Nilsson: Angående förändrad organisation af Rikets försvarsväsende,

För ett fritt och sjelfständigt folk måste omsorgen om dess försvarsväsende vara en af de angelägnaste, emedan om detta är bristfälligt äfventyras både frihet och sjelfständighet. Svenska folket, som af urminnes varit både fritt och sjelfständigt, har ock villigt underkastat sig uppoffringar för sitt försvarsväsende, stundom större än dess krafter medgifvit, och städse nog stora för sitt ändamål, såvida de blifvit rätt och väl använda. Men historien visar att så icke alltid varit förhållandet. Det har händt, både att den ena medborgaren eller samhällsklassen måst bära stora bördor för försvaret af frihet och sjelfständighet, då en annan, till följd af en orättvis fördelning af dessa bördor, nästan ingen uppoffring gjort, och att hela folket uppoffrat mycket på sitt försvarsväsende, som icke blifvit väl användt för det dermed afsedda ändamålet.

Om fosterlandsvännen nu, efter ett fredslugn längre än någonsin under vår historia, och efter under detta lugn gjorda icke obetydliga uppoffringar på försvarsväsendet, frågar sig: är detta sådant att vi kunna vara betryggade? Så skall han icke kunna med ja besvara sin fråga.

Är nu förhållandet sådant, att han det icke kan, så blir det en af hans främsta pligter att, i mån af sin ställning och sina krafter, söka åvägabringa förändringar till ett bättre, som leder till målet, äfven om förändringarne ej kunna åstadkommas utan rubbningar i det bestående och ökade uppoffringar, der de hittills varit jemförelsevis små eller alldeles inga. Sträfvanden i denna riktning hafva hos oss icke heller saknats, och särdeles vid sistlidne riksdag lemnades åt denna fråga en uppmärksamhet som motsvarade dess vigt. Att den icke vann sin fullkomliga lösning bör icke förundra någon. Det bevisar endast, att på detta område äro stora missförhållanden att rätta och genomgripande förändringar af nöden. Bland missförhållandena lär man, utan fara att misstaga sig, kunna ställa främst det, att den nuvarande bördan tynger så olika, och bland de nödiga förändringarna en jemnad fördelning af denna börda.

Riksdagen ansåg, att för ett fullständigt ordnande af vårt försvarsväsende en väsendtligen utsträckt värnepligt är af behovet påkallad, och att den möjligen icke kan införas utan lindring eller aflösning och fördelning på öfriga samhällsklasser af de besvär som nu hvilat på rust- och rotehållare, samt anhöll i underdånighet, att Kongl. Maj:t, vid uppgörande af förslag till arméens organisation, ville taga denna angelägenhet i öfvervägande. Kongl. Maj:t har utan tvifvel fästat nådig uppmärksamhet vid Riksdagens berörda anhållan; men då man nyligen från tronen hört, att i de förslag, som äro att vänta rörande indelningsverket, icke komma att ingå hvarken lindring eller aflösning och fördelning på öfriga samhällsklasser af dermed förenade besvär, utan att denna inrättning skall till sina hufvudgrunder "orubbad" bibehållas, så vill man nästan anse sina förhoppningar knappast tillfredsställda. Frågan är dock af alltför omätlig vigt för fäderneslandets framtida frihet och sjelfständighet, att anses löst med nyssnämnda uppfattning deraf, eller att icke böra framhållas så klart som möjligt, på det de för fosterlandet gagneligaste beslut deri må blifva fattade. Man bör derföre söka utreda grunden till och villkoren för åtagande af de besvär, som med indelningsverket hvilat på den roterade eller till rustning anslagna jorden.

Hvarje medborgare bör vara pliktig att deltaga i fäderneslandets försvar, och denna pligt kan fullgöras på två sätt, både genom att med sin person offra lif och blod derför, och, efter måttet af sina inkomster, bidra till kostnaderna dervid. Ingen bör hafva rätt att undandraga sig att på *båda sätten* fullgöra denna pligt, som, om rättvisa skall utöfvas och ändamålet vinnas, bör, så vidt i menskelig förmåga står, fördelas lika på alla.

Pligten att med sin person försvara fäderneslandet, det vill säga den all-

männa värnepligten, är urgammal hos oss. Den framstår i vår äldsta historia såsom erkänd och fullgjord genom folkuppbåd, i en tid, då krigskonsten var enkel och någon annan krigsförfattning hvarken fanns eller behöfdes än regentens befallning och folkets deltagande i härnadståg. Förhållandena förändrade sig så att mera öfning och bättre utrustning erfordrades, hvaraf följde, att den äldsta krigsförfattningen — folkuppbådet — måste ersättas af en som motsvarade den tidens kraf. Så uppstod den adliga rusttjensten, genom hvilken en person på samma gång fullgjorde den allmänna värnepligten och bidrog med förmögenheten sålunda, att han personligen deltog i striden, rustad och beväpnad för den skatt han annars skolat betala Staten, hvarifrån han och hans gods, som det benämndes, blef "frälst". Den som icke ville eller kunde bekosta denna utrustning, var skyldig att med sin person deltaga i striden och utgöra skatt för sin egendom. Som hela folket icke kunde uppstås eller ens användas i striden, så uppkommo utskrifningar eller uttagande af en del af den stridbara befolkningen. Dessa utskrifningar verkställdes stundom efter beräkning af folkmängden och stundom, särdeles då mindre manskap erfordrades, efter jordegendomen, såsom varande det enda slags egendom som under då rådande tidsförhållanden kunde tagas till beräkningsgrund. Den förstnämnda beräkningsgrunden benämndes vanligen: utskrifning efter "mantalet" — värnepligtige manspersoners antal — och den sednare: utskrifning efter "gårdetalet" — gårdarnes eller jordegarnes antal. — I äldsta tider skedde utskrifningarna oftast efter mantalet och från och med år 1624 till år 1642, således under Sveriges mest lysande krigsperiod, endast efter mantalet. Men sistnämnda år öfvergingo Rikets Ständer till beviljande af utskrifning efter gårdetalet, emedan det förra sättet gifvit anledning till många orättvisor och prejerier, samt det då införda ansågs lemna mindre rum för sådant. Sistnämnda utskrifningssätt gällde, utan undantag, till år 1657, då utskrifning beviljades både efter mantalet och efter gårdetalet, hvar efter båda grunderna alternativt gagnades till år 1683, då Ständerna öfverlemnade åt Konung Carl XI att låta verkställa utskrifning när och efter hvilka grunder han ville, i de orter som ännu icke ingått på allmänna knektehållet och således voro underkastade utskrifning, utan att på riksdagar eller allmänna möten derom underhandla.

Emellertid hade allmogen i de flesta provinser, i stället för "de förra ovissa och kostsamma utskrifningar, hvilka dem under tiden odräglige fallet", förbundet sig att anskaffa ett visst antal manskap emot, såsom kontraktet derom emellan Kongl. Maj:t och Kronan och dem innehålla, frihet för "dem, deras barn och folk, hvilka till gårdarnes kultur och bruk, samt till ersättande af manskapets afgång nödvändigt kunde behöfvas, för utskrifningar och alla dervid hängande besvär, hvad namn de helst hafva kunde, samt fördubblingar och våldsamma värfningsgar då och i tillkommande tider vara alldeles qvitte och befriade.» Öfrige provinser

ser ingingo inom kort tid derefter enahanda kontrakt, och sålunda uppkom det allmänna knekتهållet, eller den del af indelningsverket, som benämnes rotering. Denna benämning härleder sig derifrån att vid utskrifningarne sattes manskapet i rotar, likasom vid indelningen hemmanen sammanfördes i rotar, som anskaffade en "rotesoldat." Dessa utskrifningar voro aldrig tillräckliga för krigsbehovet, utan tjenade att förstärka den stam af värfvadt manskap, som Staten på hela landets bekostnad underhöll, och motsvarade således nutidens beväring. Denna stam var ofta ganska betydande och utgjorde, vid knekتهållets införande, i rundt tal 17,200 man emot 17,800 man indelte eller, om man inräknar den nu förlorade indelningen i Finland, 25,000 man, således endast omkring 50 procent mera indelt infanteri än värfvadt i de provinser, som då tillhörde Sverige; men båda slagen ungefär lika talrika, om man upptager de från den tiden till nu kvarvarande regementena. Af denna korta, på historien grundade, framställning framgår således, att utskrifningarne uppkommit i stället för den allmänna värneplikten, och att roteringen är en fortgående utskrifning efter gårddatalet, åtagen mot löfte att vara fri från all annan sådan.

Med rusthållsinrättningen eller kavalleriindelningen är förhållandet något olika, deri att kronoräntor — stundom äfven kronotionde — anslogos för hästens anskaffande och underhåll samt rustningens bestridande. Ryttares underhåll motsvarar soldatens vid roteringen, och är sålunda rusthållarens representant vid fullgörandet af den fordna värneplikts- och utskrifningsskyldigheten. Rusthållarne hafva ock blifvit försäkrade om frihet från denna utskrifningsskyldighet samt rotering genom flera, vid särskilda tillfällen utfärdade, påbud, hvaribland må nämnas Kongl. Resolutionerna den 19 och 24 November 1680, den 3 Januari 1683 och den 11 Februari 1684 samt Kongl. Reglementena den 5 Januari 1684 och den 7 November 1695. Att det indelta rytteriet lika litet som det indelta infanteriet blifvit inrättadt i afsigt att utgöra vapnets hufvudsakliga styrka, utan afsetts såsom reserv eller förstärkning till det förut befintliga ganska talrika värfvade kavalleriet, blir tydligt, om man jemför antalet af värfvadt och indelt kavalleri vid indelningens inrättande. Det värfvade kavalleriet utgjorde i rundt tal 11,000 man, men de indelta regementena 7,500 och, om man inberäknar den nu indragna adelsfanan och de förlorade Finska regementena, 13,200 man. Således enahanda förhållande här, som vid infanteriet, en ganska aktningssjudande stam, som underhölls af Staten, och denna förstärkt med rytteri, hvilket utgjorde jordbrukarens värnepligt eller utskrifningsskyldighet. Sjelfva rustningen bekostades af Staten medelst anslag af räntor och kronotionde.

Båtsmanshållet utgöres dels af rotering och dels af rusthåll för anslagna hemmansräntor. Det är således grundadt på förhållanden fullkomligt likartade, antingen med dem hvarur roterade infanteriet eller med dem hvarur rusthållsrytteriet uppkommit. Äfven de hemman, som äro underkastade ständigt båtsmanshåll, hafva genom flera

påbud blifvit befriade från utskrifning; men för att undvika en tröttande vidlyftighet med citationer, vill jag endast nämna Riksdagsbeslutet den 3 Januari 1683, sid. 22.

Dessa kontrakt, Kongl. påbud och Riksdagsbeslut hafva aldrig blifvit upphäfdade och ega således än i dag lagligen bindande kraft. Enväldige regenter hafva visserligen öfverträdt dem, men de hafva också erkänt de förbindelser, som de innehålla. Öfverträdan af en lag innebär dessutom alldeles icke dess upphäfvande, emedan en lag endast kan upphävas genom en annan, och någon sådan hafva vi ej ännu fått, derföre stå båda parternas förpligtelser qvar. Snart efter indelningsverkets inrättande, då denna så ofta prisade inrättning skulle i kriget undergå sitt första prof, uthärdades detta ej bättre, än att Carl XII redan år 1700 behöfde anbefalla så kallade tremänningsregementens uppsättande samt framdeles fyroch femmänningsregementen, hvilka rust- och rotehållare måste anskaffa *utöfver* hvad knektekontrakten föreskrefvo. Slutligen tvingade nödvändigheten honom till utskrifning efter "mantal", och Landshöfdingarne befalldes upprätta rullor på alla, som kunde komma i fråga till utskrifning, "*och som icke bodde på sådana hemman, som bidrogo till indelta härens underhåll*";—ett mycket märkeligt undantag, som bevisar, att han icke glömt deras rätt att vara fria från utskrifning.

Ännu i Gustaf den tredjes tid erkände regenten utskrifningsfriheten för dem som bidrogo till indelta härens underhåll. Denne Konungs Bref den 15 Augusti 1777, angående norra sqvadronens af Bohus läns Dragonregementes förändring till infanteri, innehåller: "Wi eriure oss nogsam, att allt det öfriga infanteriet anskaffas och lönas af landets innevånare på ofvannämnda sätt, endast för att vara frie för utskrifning till landets försvar, utan eftergift af någon penning i de ordinarie hemmansräntor eller andra kronoutskylder".

Det var Gustaf IV Adolf förbehållet, att, med åberopande af sina konungliga rättigheter enligt Rikets grundlagar, men förglömmande undersåtares rättigheter efter Rikets allmänna lagar och konungars löften, till sin och fäderneslandets olycka, den 14 Mars 1808 utfärda kungörelse rörande en landtvärnsinrättning, hvarigenom alla landets ynglingar mellan 18 och 25 år af hvad stånd som helst, såvida de icke förut voro inskrifne till krigstjänst, skulle utskrifvas. Denne Konungs och denna inrättnings öden tillhöra historien, och jag skulle ej nämnt ett ord om dem, derest icke landtvärnsinrättningen gifvit anledning till en annan, som tillhör vår tid, nemligen beväringssinrättningen, hvilken är vår tids utskrifning.

År 1809 satt en annan Konung på vår urgamla thron och afgaf proposition, den 30 Oktober, om en allmän nationalbeväring. Denna proposition innehöll bland annat, att, i följe med beväringssinrättningen, skulle "upphöra under krigstider alla rekryteringsförbindelser för rust- och rotehållare"; och visar således, att denne Konung icke glömt desse sina undersåtares rättigheter. Propositionen återtoges väl af Konungen den 23 November 1809 på Bonde Ståndets, genom deputation, derom gjorda anhållan; men vid samma riksdag, efter åtskilliga skrivelser mellan

Konungen och Ständerna, anmälde dessa den 10 April 1810 sitt beslut om extra rotering, som skulle uppsättas endast i krig, och, om sådant skulle inträffa innan roteringen hunne avslutas, beviljande af förstärkningsmanskap, när rikets gränser af fiendtligt anfall hotades eller oroades. Deri gjordes förbehåll om förutnämnda försvinnande af rust- och rotehållares rekryteringsskyldighet i krig.

På grund af Rikets Ständers berörda beslut utfärdade Kongl. Maj:t Kungörelse den 23 April 1811 om uttagande af 15,000 man förstärkningsmanskap, som ej "skulle från hemorten afgå, utan endast der i beredskap hållas". Det bör icke vara obekant, hvilken oro detta i sig sjelf moderata påbud åstadkom i många delar af landet, och länge skall det minnas i den provins jag tillhör, der det åstadkom allvarsamma oroligheter och spillande af medborgares blod.

År 1812 den 30 April afgafs "Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Rikets Ständer om en förändring i *utskrifningssättet* af det fastställda förstärkningsmanskapet". Det förtjenar anmärkas att, likasom Kongl. Maj:t, efter att i rubriken och början af denna regeringshandling begagnat ordet förstärkningsmanskap, återtog den uti Kongl. Propositionen den 30 Oktober 1809 begagnade benämning Beväringmanskap, så begagnade ock Rikets Ständer, uti deras den 23 Maj 1812 gifna underdåniga svar, endast i början deraf förutnämnda, om oroligheter och missnöje erinrande namn, men nyttjade i fortsättningen af skrifvelsen benämningen Beväringmanskap, så att både Konung och Ständer då antogo detta ännu brukade namn på utskrifningen, som Kongl. Maj:t i Propositionen begärt. Utaf innehållet i båda dessa handlingar, som ligga till grund för närvarande beväringssinrättning, bör jag endast anföra, att de begge försäkra rust- och rotehållare om befrielse från rekryteringsskyldighet i krig, och att Kongl. Maj:t då erhöll rätt att beväringssinrättning, klass efter klass, uppbåda och till krigstjenst inöfva.

Jag har ansett denna i möjligaste mätto sammanträngda framställning nödig, för att visa huru skyldigheten att personligen deltaga i fäderneslandets försvar blifvit under olika tider fullgjord efter olika beräkningsgrunder och olika benämningar, allt efter som de gamla grunderna befunnits olämpliga eller orättvisa och de gamla benämningarne blifvit oegentliga eller förhatliga. Saken har varit den samma, men namnen och formerna hafva förändrats. Sålunda uppkommo, i stället för folkuppbådet, utskrifningarne, hvilka ersattes af indelningsverket, och i vår tid, jemte detta, beväringen, som verkligen är, hvad den af båda Statsmagterna kallades vid inrättandet, en utskrifning. För deltagande i denna utskrifning har eftergifvits rust- och rotehållares skyldighet att rekrytera, så länge krig varar och någon tid derefter.

Enär ingen rustnings- eller roteringssskyldighet finnes utan mot oförtydbara och kvarstående stadganden om befrielse att på annat sätt deltaga i fäderneslandets försvar, och enär, om ett åtagande fortfarande skall vara förbindande för den ena parten, det deremot gifna löftet måste äfven vara lika bindande för den

andra, hoppas jag, att ingen, som med uppmärksamhet och oväld granskar, pröfvar och bedömer de förhållanden, ur hvilka indelningsverket uppkommit, och de lagar, som ligga till grund därför, skall komma till annan slutsats än att, om Staten ej kan undvara deltagande i utskrifning till krigstjänst af dem, som bo på den indelta jorden, så bör rust- och roteringsskyldigheten upphöra.

Det är klart, att statsmagterna *kunna*, utan hänsyn till rust- och rotehållares på gifna försäkringar grundade rättmätiga anspråk, fatta sina beslut; men om så sker, så är det därför att magten dertill förefinnes; ty förgäfvades skall man söka någon annan rätt dertill än den starkares att lägga bördor på den svagare. Jag älskar tro, att den dag är aflägsse, då en sådan rätt får göra sig gällande i vårt land, emedan historien vittnar, att der den tagit öfverhanden, hafva dess följder ej varit goda.

Emedan försvararne, man må säga beundrarne, ty sådana finnas äfven, af vår krigsorganisation påstå, att klagomålen öfver det tryckande deri äro obefogade, och att kostnaden därför är mindre än en annan organisation skulle kräfvat, torde det vara skäl att något beröra äfven den statsekonomiska sidan af vårt indelningsverk. Om man beräknar årliga kostnaden för hvarje roteradt eller från rusthåll dertill förvandladt infanterinumner till 125 R:dr, så uppkommer, efter denna medelberäkning, för i rundt tal 23,100 nummer, en summa af 2,887,500 R:dr, och kostnaden för hvarje nummer i kavalleriet till i medeltal 350 R:dr, så utgör den för 3,700 nummer 1,295,000 R:dr, eller tillsammans 4,182,500 R:dr R:mt. Afdrages härifrån, af statsverket till rusthållare anslagna räntor, och tionde, 1,344,120 R:dr, så återstår likväl, (i statsräkenskaperna ej upptagna) 2,838,380 R:dr R:mt, som bekostas årligen af rust- och rotehållare vid landtarméen, utan någon afqvittning på andra utskylder till Staten, men för den utlofvade friheten från utskrifning. Denna summa är större än hela landets bevillning under något af de sednare åren. Då härtill kommer, att denna betydande utgift icke allenast drabbar endast en näringsgren, utan är äfven på denna så i högsta mätto olika fördelad, att af landets omkring 66,000 hela hemman blott omkring 38,000 deri deltaga, och att fördelningen jemväl mellan hemmanen, både af kostnader och anslag för deras bestridande, är så ojemn som den nästan kan vara; så lärer det ej vara för mycket sagdt, om man påstår, att en sådan fördelning är lika mycket oklok i statsekonomiskt hänseende, som den är orättvis. För att icke nödgas här upptaga utrymme med framdragande af dessa ojemnheter, har jag bifogat några bilagor, som rekommenderas till skärskådan af dem, som vilja göra sig någon reda för, huru kostnaderna vid indelningsverket äro fördelade på hemmantal och på hemmans-taxeringsvärde, samt huru olika stora de äro för olika nummer till och med inom samma regemente, äfvensom huru fördelningen af anslagen, som Staten lemnat, icke står i något förhållande till utgifterna, hvarföre de äro lemnade.

Det är icke ensamt i afseende på ofvannämnda utgifters belopp rust- och rotehållare äro i ett undantagsförhållande till Staten i sin helhet, i hvad som rör försvarsväsendet. Förut är nämndt, att vid tiden för indelningsverkets upprättande fanns värfvadt kavalleri 11,000 man och infanteri 17,200, tillsammans 28,200 man. Det indelta kavalleriet utgjorde 7,500 man, infanteriet 17,800, tillsammans 25,300 man. Den värfvade styrkan var således då 2,900 man större än den indelta. Nu deremot hafva vi indelt infanteri i rundt tal 23,100 man och kavalleri 3,700, tillsammans 26,800 man, hvaremot det värfvade infanteriet i rundt tal kan beräknas till 2,200 och kavalleriet till 1,000, tillsammans 3,200 man; således nu 23,600 man mera indelta trupper än värfvade. Emedan den värfvade stammen, som vid indelningsverkets början var något talrikare än den indelta truppen, nu försvunnit till en obetydlighet jemförd med denna, har, under tidernas lopp, förhållandet blifvit omvänt, så att hvad som var ämnadt till förstärkning blifvit stam. Denna omständighet åstadkommer en ökad tunga för dem, som skola bekosta indelta truppens underhåll, derigenom att de nu ensamme underhålla nästan hela den stående arméen, då Staten förut underhöll stammen, men rust- och rotehållare förstärkningen till denna. Att hela antalet är mindre nu än vid indelningsverkets upprättande förändrar ingenting i den olika proportionen mellan bördorna vid de olika tiderna, eller upphäver det förhållandet, att den hufvudsakliga kostnaden vid underhållet af arméens manskap blifvit förflyttad från det allmänna på en del medborgare.

Grunden för indelta arméens underhåll är så sammanbunden med vårt invecklade beskattningsväsende, att hvarje nämnbar förenkling eller förbättring i detta blir omöjlig, så länge indelningsverket kvarstår till sina hufvudgrunder orubbadt. Allt arbete, som är verkställt och återstår att verkställa, för att i beskattningsväsendet kunna taga första steget till förenkling, hvilket måste ske med grundskatternas försvinnande på ett eller annat sätt, blir förspild möda, så länge en så betydande del af dessa grundskatter, som den till indelta arméens underhåll anslagna, kvarstår ovidrörd; ty det låter knappt tänkas och händer säkerligen icke, att denna stora och eftersträfvansvärda reform kan genomföras, utan att den blir allmän, det vill säga, alla få lika rätt och lika skyldighet att aflösa sina grundskatter. För hela vårt beskattningsväsendes organisation på enklare och riktigare grunder blir det följaktligen nödigt att rubba indelningsverkets hufvudgrunder, dermed att dertill anslagna grundskatter blifva ställda i samma förhållande som Statens öfriga. En sådan reform i vårt beskattningsväsende skall jemväl betydligt underlätta genomförandet af en annan, som äfven står på dagordningen, nemligen embetsverkens omorganisation, emedan denna lättare verkställas, om alla kamerala göromål, som äro oskiljaktiga från nuvarande militärekonomi, försvinna och denna ekonomi ordnas enkel som den bör vara.

Mycket mera kunde anföras, för att visa nödvändigheten och rättvisan af de förändringar jag ämnar förslå; men framställningen har redan vuxit utöfver det vanliga omfånget af en motion. Jag vill derföre till slut yttra, att jag mer än väl inser, det genomgripande förändringar i så viktiga frågor, som den om en förändrad organisation af grunderna för försvarsväsendet, hvarken utan våda kunna eller utan skadlig rubbning af rättsförhållanden böra, verkställas med skyndsamhet, än mindre brådska. Det är tvärtom, enligt min åsigt, nödvändigt att fatta sådana beslut, att den ena organisationen småningom aflöser den andra, eller, med andra ord, att det nya växer upp under samma tid som det gamla försvinner, så att vi vid intet tillfälle under förändringen befinna oss svagare än nu, utan, under fortgången deraf, se vårt försvarsväsende tillväxa i kraft, på samma gång nationens förmåga att bekosta utgifterna ökas derigenom att de blifva, så vidt möjligt är, jemnt fördelade.

Då det ligger utom min förmåga att framlägga detaljerade förslag, och då sådant dessutom torde vara öfverflödigt, emedan dertill äro större krafter att påräkna, så vill jag endast angifva de hufvudgrunder, efter hvilka jag anser vårt försvarsväsende böra ordnas. Jag föreslår alltså, att Riksdagen för sin del beslutar:

- 1:o) att hvarje vapenför Svensk man har lika pligt till deltagande i fäderneslandets försvar;
- 2:o) att på Statens bekostnad underhålles så stor stam för arméen, som anses nödig för att gifva fasthet åt den del, som uttages enligt första punkten, och för att minska de uppoffringar, som blifva oundvikliga, derest denna del skall gifvas en fullständig krigsbildning;
- 3:o) att, i följd härmed, indelningsverket upphäfves, så vidt det rörer åliggande för viss jord eller lägenhet att uppsätta och utrusta manskap till arméen eller flottan; och
- 4:o) att dessa förändringar verkställas under loppet af så lång tid, som finnes lämplig, samt med vilkor, som, efter utredning och pröfning, kunna grundas på billighet och rättvisa.

I anledning af förevarande frågas vidsträckta omfång och stora vikt, anhåller jag

- 5:o) att ett särskildt Utskott nedsättes för densammas behandling.

Stockholm den 27 Januari 1868.

Sven Nilsson.

Tablå, utvisande kostnader m. m. vid rusthållsregementena, sammandragen hufvudsakligen efter från regementen aflemnade uppgifter.

Rusthålls-regementens				Rusthållarnes årliga kostnader.			Rusthållarne tillgodonjuta				
N:o	Namn.	Antal N:o *)	Hemmantal.	Taxeringsvärde.	Summa för Regimentet.	Högsta för ett N:r.	Lägst för ett N:r.	Kronohorde.	Rustningsräntor.	Augmenträntor.	Summa
2	Lifregementets Dragon-korps	505	554	12,892,561	213,739	526	439	—	120,788	85,971	206,759
3	D:o Husar- d:o	500	518	14,123,948	214,136	646	274	—	75,084	58,935	134,019
4	Smålands Husar-reg.	500	542	14,081,380	174,603	503	190	—	67,119	53,636	120,755
5	Skånska d:o d:o	1,000	1,114	52,620,100	285,640	367	200	1,039	28,636	2,090	40,765
6	D:o Dragon d:o	1,000	1,045	55,695,635	276,259	400	180	4,984	29,390	1,185	35,559
8	Jemtlands Hästjägarre-korps	200	360	6,327,900	60,690	409	180	—	—	—	—
Summa		3,705	4,133	155,741,524	1,225,067	2,851	1,463	6,023	321,017	201,817	537,857

*) I anledning af någon funnen mindre felaktighet i regementenas uppgifter på rätta nummerantalet, är detta här upptagna hemtadt från Wikander "Sv. militärförvaltningen".

Tablå, utvisande kostnader m. m. vid de afsutna rusthållsregementena, sammandragen hufvudsakligen efter från regementen aflemnade uppgifter.

Rusthålls-regementens				Rusthållarnes årliga kostnader.			Rusthållarne tillgodonjuta				
N:o	Namn.	Antal N:o*.)	Hemmental.	Taxeringsvärde.	Summa för Regimentet.	Högsta för ett N:r.	Lägst för ett N:r.	Kronotande.	Rustningsräntor.	Augmentsräntor.	Summa.
3	Lifregementets Grenadier-korps . . .	500	526	12,815,432	96,472	405	127	—	92,240	58,955	151,195
5	Andra Lifgrenadierregementet	1,000	1,087	30,403,265	295,951	746	183	15,315	213,469	107,276	336,060
6	Westgöta regemente .	1,000	1,001	25,025,373	168,153	480	67	—	117,145	84,478	201,623
7	Smålands Grenadierbataljon	500	540	11,518,490	64,979	273	54	—	57,132	60,253	117,385
Summa		3,000	3,154	79,762,560	625,555	1,904	431	15,315	479,986	310,962	806,263

*) I anledning af någon funnen mindre felaktighet i regementenas uppgifter på rätta antalet nummer, äro de i denna kolumn upptagna efter Th. Wijkanders uppgift i "Sv. militärförvaltningen".

Tablå, utvisande Rotehållarnes kostnader m. m. vid de särskilda infanteriregementena, sammandragen hufvudsakligen efter från Regimenten aflemnade uppgifter.

Regementets					Rotehållarnes ärliga kostnader.		
Nummer.	Namn.	Antal Nr.*).	Hemantal.	Taxeringsvärde.	Summa för Regimentet.	Högsta för ett Nr.	Lägst för ett Nr.
4	Första Lifgrenadier-rege- mentet	1,244	2,720	60,260,250	240,241	604	89
8	Uplands regemente . . .	1,200	3,122	38,582,055	211,735	330	127
9	Skaraborgs d:o . . .	1,200	2,374	59,214,495	219,277	370	78
10	Södermanlands d:o . . .	1,200	2,224	39,811,121	162,817	299	52
11	Kronobergs d:o . . .	1,100	1,641	28,746,500	168,492	361	50
12	Jönköpings d:o . . .	1,100	1,668	32,576,200	168,744	513	65
13	Dals d:o . . .	1,200	1,190	26,851,736	159,847	182	62
14	Helsinge d:o . . .	1,200	1,362	24,402,768	124,727	199	58
15	Elfsborgs d:o . . .	1,200	1,753	27,089,550	165,026	400	55
16	Westgöta Dals d:o . . .	1,200	1,933	56,274,555	242,198	486	93
17	Bohus-Läns d:o . . .	904	915	20,645,100	144,326	358	58
18	Westmanlands d:o . . .	1,200	2,511	48,316,861	196,540	320	92
19	Norrbottnens Fältjägare- korps	483	346	11,389,700	32,306	187	50
XIX	Westerbottnens d:o . . .	460	564	15,341,750	73,962	235	57
20	Kalmar regemente . . .	1,100	1,656	39,484,550	182,820	353	73
21	Nerikes d:o . . .	766	1,301	36,995,281	123,467	321	64
22	Wermlands d:o . . .	908	1,058	59,602,752	153,232	354	96
23	Jemtlands Fältjäg.-korps	525	453	12,781,600	45,075	155	37
24	Norra Skånska Infanteri- regementet	984	2,380	92,629,347	104,375	281	55
25	Södra d:o d:o . . .	1,002	2,186	95,850,093	107,369	232	70
Summa		20,176	33,357	826,846,264	3,026,576	6,540	1,381

*) I anledning af någon funnen mindre felaktighet i regementenas uppgifter på rätta antalet nummer, äro de här upptagna efter Th. Wijkanders uppgift i "Sv. militärförvaltningen".